

T.C. TİCARET BAKANLIĞI
Uluslararası Anlaşmalar ve AB Genel Müdürlüğü
AB Tek Pazar ve Yeşil Mutabakat Dairesi

AB REKABETÇİLİK KONSEYİ TOPLANTISI BİLGİ NOTU

Malumları olduğu üzere, AB Rekabetçilik Konseyi'nin "İç Pazar ve Sanayi" konulu toplantısı 28 Mayıs 2026 tarihinde gerçekleştirilmiş olup, toplantıda öncelikli olarak **Sanayi Hızlandırma Yasası** kapsamında Tek Pazar'a erişimin "Avrupa tercihi" ve düşük karbon kriterleri üzerinden nasıl daha etkin değerlendirilebileceği hususu tartışılmıştır. Ayrıca toplantıda, 28. Rejim (EU Inc.), Orta Doğu krizinin turizm üzerindeki etkisi ve kimya sanayisinin karşı karşıya bulunduğu zorluklar değerlendirilmiştir.

Toplantı gündemi kapsamında ele alınan temel hususlar aşağıda özetlenmiştir:

- Konsey toplantısının açılışında **GKRY Dönem Başkanlığı** adına yapılan konuşmada, Taslağın merkezinde "Birlik menşei" ve "düşük karbon" kriterlerinin yer aldığı belirtilmiş; özellikle kamu alımları ve kamu finansmanı yoluyla AB mallarına talep yaratılabileceği; ancak önerinin orantılı, hedefli ve dengeli olması gerektiği belirtilerek, rekabeti azaltmaması gerektiğine değinilmiştir. Ayrıca, AB işletmelerine somut destek sağlanması ile açık piyasa ekonomisinin işleyişi arasında doğru dengenin kurulmasının kritik önemde olduğu; stratejik ve düşük karbonlu ürünlerin üretiminin artırılmasının hedeflendiği; bunun yanı sıra, ABD, Kanada, Brezilya ve Avustralya'daki benzer uygulamalara atıfta bulunularak, "yerli içerik" kriterlerinin küresel ölçekte emsalsiz olmadığı belirtilmiştir.

Avrupa Komisyonu Refah ve Sanayiden Sorumlu Başkan Yardımcısı Stéphane Séjourné tarafından ise;

- Avrupa'nın stratejik sektörlerde dışa bağımlılığının ekonomik güvenlik açısından önemli riskler doğurduğu, Taslağın Çin başta olmak üzere adil olmayan rekabet koşullarına karşı AB sanayisini korumak üzere tasarlandığı,
- Çin'in küresel ölçekte çelik ve bataryanın %50'sini, güneş enerjisi teknolojilerinin %90'ını ürettiği, küresel üretimdeki payının 2000 yılındaki % 6 seviyesinden bugün %30'a çıktığı, AB'nin payının ise aynı dönemde %21'den %14'e gerilediği, bu çerçevede AB sanayi kapasitesinin yeniden inşası için kararlı adımlar atılması gerektiği;
- Taslak kapsamındaki "Birlik menşei" kriterinin korumacı bir ticaret politikası olmaktan ziyade **stratejik karşılıklılığı** esas alacağı,
- AB'nin diğer ülkelere göre pazarının daha açık olduğu, bunun dengelenmesi ve karşılıklılık esasına dayanmasının temel kriter olacağı,
- Bu çerçevede, AB'nin mevcut STA'larının yaklaşık 40 tanesinde kamu alımlarına ilişkin hükümler bulunduğu, ancak bunların da yalnızca yaklaşık 20'sinde Avrupa bakımından gerçek anlamda kamu alımları mütakabiliyeti bulunduğu, AB'nin her durumda ticaret ortaklarına kıyasla daha açık bir kamu alımları piyasasına sahip olduğu,
- AB'nin **Kanada** ile kapsamlı bir STA'sının bulunduğu, ancak "buy Canadian" gibi girişimlerin AB'nin Kanada pazarına girişini kısıtladığı, bu çerçevede sadece AB'nin ikili düzenlemelerinin değil ilgili ülkedeki Pazar açılımının dikkate alınacağı,

- Öte yandan **Türkiye dahil bazı üçüncü ülkelerin Taslakta yer alan hükümler nedeniyle AB ile kamu alımları alanında müzakerelere başlamaya hazırlandığı**,
- Taslağın ilave idari ve mali yük oluşturmamasına yönelik endişeleri gidermek ve uyum yükünü azaltmak üzere **kriterlerin karşılanması firmalarının beyanının** esas alınacağı, uyumun ise sonradan denetimler ile kontrol edileceği,
- Kimyasallar gibi üzerinde uzlaşıya varılan bazı sektörlerin kapsam genişlemesine daha kolay dahil edilmesinin öngörüldüğü,
- Düzenleme çerçevesinde düşük karbonlu çelik, alüminyum ve çimento kullanımının maliyet artışının sınırlı düzeyde kalacağını hesaplandığı, buna karşılık Avrupa'nın mevcut dış bağımlılıklarının çok daha yüksek ekonomik maliyetler doğurduğu, maliyet artışlarına yönelik kaygıların da Taslakta tanımlanan bazı esneklikler ile giderilmesinin öngörüldüğü,
- Taslağın aynı zamanda AB'nin teknolojik egemenlik hedefleriyle bağlantılı şekilde değerlendirilmesi gerektiği, bu kapsamda, bulut teknolojileri, veri, yapay zekâ ve yarı iletkenler alanlarında Avrupa düzeyinde kapasite oluşturulmasının Avrupa sanayisinin geleceği açısından kritik önemde olduğu ifade edilmiştir.

Toplantının devamında üye ülkeler tarafından Taslağa ilişkin görüşler aktarılmıştır. Bu çerçevede, üye ülkelerin büyük çoğunluğunun AB'nin Çin ve ABD gibi ülkelere olan bağımlılığının azaltılması ve AB sanayisinin güçlendirilmesi amacıyla bir an önce adım atılması gerektiğini desteklediği görülmüştür. Taslak kapsamında öngörülen Birlik menşe kuralının, AB'nin uluslararası yükümlülükleri ve karşılıklılık ilkesi doğrultusunda STA ortaklarını da kapsaması gerektiği genel olarak kabul edilmekle birlikte, bu kapsamın nasıl belirleneceğine ilişkin yaklaşımların üye ülkeler arasında farklılık gösterdiği anlaşılmıştır. Bu çerçevede ön plana çıkan hususlar aşağıda sıralanmaktadır:

- **Fransa** tarafından AB'nin tüm STA ortaklarını Birlik menşe kapsamına dahil ederek AB sanayinin korunmasının mümkün olmayacağı, Avrupa dışında üretim yapan şirketlerin AB içerisindeki üreticilerle aynı kamu desteklerinden yararlanmaması gerektiği ifade edilmiş; bu yaklaşım **İtalya, Almanya, İspanya ve Yunanistan** gibi ülkeler tarafından desteklenmiş, **Danimarka** tarafından ise "Birlik menşe" kuralının uluslararası yükümlülüklerle uygun şekilde ve bazı sektörel önceliklere göre uygulanması gereğine dikkat çekilmiştir.
- **Hollanda** tarafından "Birlik menşe" kapsamının tüm dünyayı kapsamaması gereği anlaşılmakla birlikte, tedarik zincirinin çeşitlendirilmesinin de rekabetçilik için önemli olduğu, AB'de üretilen ürünlerin ihraç edilmesi ve kritik hammaddelerin temin edilmesi için AB'nin ticaret ortaklarına ihtiyaç duyacağına işaret edilmiştir.
- **Almanya** tarafından "Birlik menşe" kapsamında STA ortaklarının özellikle stratejik hammadde temini için kapsamda tutulması gereğine işaret edilmiş, üçüncü ülkelerin karşılıklılık yoksa kamu alımları pazarından dışlanması, Taslak hükümlerinin AB'nin kamu alımları mevzuatı revizyonu ile uyumlu olması, çeliğe düşük karbona ek olarak "Birlik menşe" kriteri getirilmesi talep edilmiştir.
- **Avusturya** ise, devlet yardımları bakımından daha katı bir Birlik menşei uygulamasına karşı, kamu alımları kapsamında müteakabiliyet başta olmak üzere belirli şartlar altında partner ülkelerin dahil edilebileceğini vurgulamıştır.

- **İspanya** tarafından “Birlik menşe” kuralının kapsamının çok geniş olmaması gerektiği, sektör kapsamının detaylı bir analizle ihtiyaca göre belirlenmesinde, bu bağlamda kimyasallar, gemi inşası, yapı malzemeleri, demiryolu ve rüzgar enerjisini kapsamasında fayda görüldüğü ifade edilmiş, ETS kıyas değerlerinin revizyonu ve metal hurdanın AB’den ihracatının kısıtlanmasına yönelik talepler dile getirilmiştir.
- Buna karşılık **Belçika ve Lüksemburg** başta olmak üzere bazı üye ülkeler “Made with Europe” yaklaşımını desteklediklerini açıkça belirtmiş; güvenilir ticaret ortaklarının belirli ölçüde sistem içerisinde tutulmasının önemine işaret etmişlerdir.
- **Çek Cumhuriyeti, Polonya, Estonya, Malta, Bulgaristan, Romanya** gibi pek çok Doğu Avrupa ülkesi tarafından üçüncü ülkelere olan hammadde bağımlılığı dikkate alınarak “Birlik menşe” kuralının karşılıklılık esasında AB’nin ticari ortaklarını kapsaması gerektiği, AB’nin rekabetçiliğinin önündeki en büyük engelin yüksek enerji fiyatları olduğu, özellikle düşük karbon kriterinin AB içi ülkeler arasında dezavantaj oluşturacağı ifade edilmiş, fosil yakıtlara bağımlı olan bu ülkeler tarafından ETS ve SKDM gibi politikaların gözden geçirilmesi, ETS’nin enerji fiyatları üzerindeki baskıyı azaltacak şekilde revize edilmesi talep edilmiştir. **Slovakya** “Birlik menşei” kavramının dayanıklılığı artırmak ve tedarik zincirlerini çeşitlendirmek amacıyla daha geniş yorumlanmasını savunmuştur. **Romanya** sektörel bir yaklaşımın da değerlendirilebileceğini; bu kapsamda çelik ve çimento gibi sektörlerde daha sıkı AB menşei gereklerine karşın otomotiv gibi sektörlerde değer zincirlerinin dikkate alınması gerektiğini belirtmiştir.
- **İsveç, Estonya, Litvanya, Malta ve Finlandiya** gibi görece daha açık ekonomiye sahip ülkeler ise AB’nin açık piyasa yapısının, uluslararası yükümlülüklerinin ve güvenilir ticaret ortaklarıyla ilişkilerinin korunmasının önemini vurgulamış; aşırı katı menşe kriterlerinin tedarik zincirlerini, yatırım ortamını ve rekabetçiliği olumsuz etkileyebileceği yönünde uyarılarda bulunmuşlardır. Özellikle **Estonya, Malta ve Finlandiya**, küçük ve dış ticarete açık ekonomiler açısından esneklik, öngörülebilirlik ve idari sadeleşmenin kritik önemde olduğunu ifade etmişlerdir.

Ayrıca, “Birlik menşe” ve düşük karbon kriterlerinin AB sanayisi üzerinde ilave idari ve mali yük oluşturarak rekabetçiliği olumsuz etkileyebileceğine yönelik endişeler dile getirilmiş; söz konusu kriterlere ilişkin kuralların yetki devrine dayanan mevzuatlarla sonradan belirlenmesi yerine Taslak metinde açık ve net şekilde tanımlanması gerektiği vurgulanmıştır.

Üye ülkeler tarafından **sektörel kapsamın genişletilmesine yönelik çeşitli talepler** de gündeme getirilmiştir. İspanya; kimya, rüzgar enerjisi, inşaat malzemeleri, demiryolu ve gemi inşa sektörlerinin kapsam içine alınmasını savunmuş; Yunanistan gemi inşa ve tel üretim sektörlerine dikkat çekmiş; Bulgaristan kimya sanayiinin stratejik sektörler arasına dahil edilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Avusturya ise kuantum, mikroelektronik, biyofarmanın yanısıra temiz teknolojilerin kapsamının da hidrojen ve elektrikli araç şarj altyapısı gibi alanlara daha güçlü şekilde desteklenmesini talep etmiştir. Çekya, Romanya ve Slovakya otomotiv ve nükleer sektörlerinin küresel tedarik zincirlerine yüksek derecede entegre olduğuna dikkat çekmiş; bu sektörlerde daha dikkatli ve kademeli geçiş mekanizmaları gerektiğini belirtmişlerdir. Diğer taraftan, Almanya ve Slovakya çelik için de getirilmiş olan düşük karbon şartının AB menşei şartı eklenerek genişletilmesini savunmuştur.

Toplantı gündemi kapsamında ön plana çıkan diğer hususlar aşağıda sıralanmaktadır:

- Üye devletler **28. Rejim teklifini** (EU Inc.) memnuniyetle karşıladıklarını ve sadeleştirilmiş dijital şirketler hukuku rejiminin sağlayacağı faydaları vurgulamıştır. Bununla birlikte, birçok üye devlet dolandırıcılık, vergi kaçakçılığı ve kara para aklamanın önlenmesi amacıyla güçlü güvence mekanizmalarına ihtiyaç bulunduğunun altını çizmiştir. Bakanlar Teklifin 2026 yılı sonuna kadar onaylanması gerektiğini ifade etmiştir.

- **“Geleceğe Yönelik Sürdürülebilir ve Rekabetçi Turizm Sektörünün İnşa Edilmesine” İlişkin Konsey Sonuçları** kabul edilmiştir. Turizmin AB ekonomisi bakımından önemli rolü kabul edilerek sektörün AB’nin gayrisafi katma değerinin %7’sine, istihdamın %10’una katkı sağladığı ve ağırlıklı olarak KOBİ niteliğindeki 4,6 milyon işletmeyi desteklediği belirtilmiş; bununla birlikte, çevresel, sosyal ve ekonomik sürdürülebilirlik önceliklendirilmiştir.

- Avrupa **kimya sanayisinin** karşı karşıya olduğu temel zorluklar gayriresmî olarak ele alınmıştır. Görüşmeye Avrupa Kimya Sanayi Konseyi Genel Direktörü Marco Mensink de katılmıştır. Kimya sanayisinin yüksek enerji maliyetleri, küresel rekabet baskısı, zayıf talep, yatırım ihtiyacı, sürdürülebilirlik dönüşümü ve tesis kapanışları gibi sorunlarla karşı karşıya olduğu değerlendirilmiştir.

- Diğer İşler” başlığı altında tamamlayıcı koruma sertifikaları paketi, Avrupa Rekabetçilik Fonu, Kritik Hammaddeler Yasası’nda değişiklik dahil olmak üzere çeşitli dosyalarının durumu hakkında bilgi verilmiştir.

Konsey toplantısının akabinde yapılan **basın açıklamasında GKRY Enerji, Ticaret ve Sanayi Bakanı Michael Damianos** tarafından, Rekabetçilik Konseyindeki görüşmelerin Avrupa’nın rekabetçiliğinin, inovasyon kapasitesinin ve dayanıklılığının güçlendirilmesine odaklandığı; bu kapsamda, Sanayi Hızlandırma Yasası Taslağının “Tek Pazar, Tek Avrupa” vizyonu kapsamında öncelikli dosya olarak belirlendiği ve 2026 yılı sonuna kadar uzlaşa sağlanmasının hedeflendiği ifade edilmiştir.

Avrupa Komisyonu İcra Başkanı Yardımcısı Séjourné ise basın açıklamasında Avrupa’nın Çin ile günlük 1 milyar Avroyu aşan ticaret açığı verdiğini ve mevcut bağımlılıkların azaltılması gerektiğini; bununla birlikte, AB’nin Çin ile ilişkilerinde “ayırışma (decoupling)” değil “risk azaltımı (de-risking)” yaklaşımını benimsediğini; AB’nin ekonomik ve stratejik bağımlılıklarını azaltmasının güvenlik ve ekonomik istikrar bakımından gerekli olduğunu vurgulamıştır. AB’nin 450 milyon tüketiciden oluşan büyük bir pazar olduğuna dikkat çeken Séjourné, AB’nin Çin ile ilişkilerinde kendi ekonomik ağırlığına dayanan bağımsız bir yaklaşım geliştirmesi gerektiğini; ayrıca, temiz teknoloji alanında gerekli tedbirlerin alınmaması halinde Avrupa’nın gelecekte Çin’e yeni bağımlılıklar geliştirebileceğini ifade etmiştir.